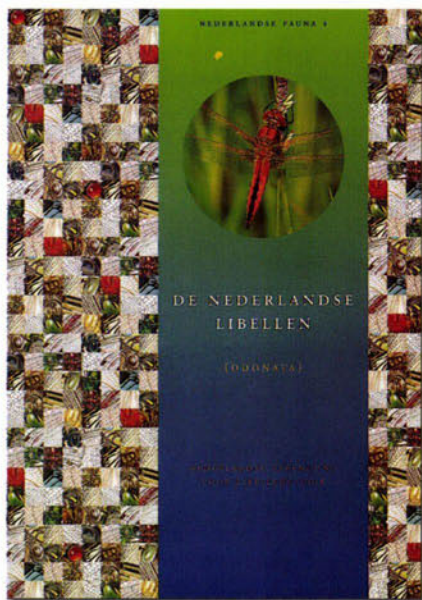

BOEKBESPREKINGEN

DE NEDERLANDSE LIBELLEN

NEDERLANDSE VERENIGING VOOR LIBELLENSTUDIE, 2002. De Nederlandse libellen (Odonata). Nederlandse Fauna 4. Nationaal historisch Museum Naturalis, KNNV uitgeverij & European Invertebrate Survey-Nederland, Leiden. 440 pagina's. ISBN 90-5011-154-8. Gebonden met stofomslag, 23 x 29,7 cm in full-colour. Prijs € 74,50 (exclusief verzendkosten). Te bestellen bij de KNNV uitgeverij, Postbus 19320, 3501 DH in Utrecht, tel. 030-2368907; e-mail: info@knnvuitgeverij.nl.

Voor mij ligt deel 4 van de fauna van Nederland, het is een lijvig boekwerk geworden. Wat meteen opvalt als men voor de eerste keer door het boek bladert, zijn de prachtige illustraties die gebruikt worden door het gehele boek. Ook het gebruikte fotomateriaal is van een uitstekende kwaliteit. In tien inleidende hoofdstukken worden onderwerpen besproken over fenologie, levenswijze en gedrag, diversiteit en naamgeving, determinatie, biotopen en landschappen, veranderingen in de libellenfauna, bescherming en beheer en verspreidingsgegevens en controle. Ook een hoofdstuk over determinatie hoort natuurlijk in zo'n boek thuis en is gebaseerd op het veel gebruikte standaardwerk van Geijskens en van Tol (1983), maar rijker geïllustreerd en met extra figuren van de appendices van de Coenagrionidae. Tevens is de tekst grotendeels herschreven. Desondanks was ik niet van plan om het boek mee het veld in te nemen. Dus men dient zelf te zorgen voor een handzaam formaat voor in het veld. De beschrijvingen in deze tabel zijn veel uitgebreider dan in de determinatietabel 'Libellen van Noordwest-Europa, determinatie, verspreiding, biotoopsvoorkeur en bedreiging van de libellensoorten van Noordwest-Europa' die in 2002 door de Jeugdbonduitgeverij is uitgegeven.

In de periode 1990-1997 werden ruim 160.000 waarnemingen verzameld in geheel Nederland.

Deze waarnemingen zijn aangevuld met waarnemingen van voor 1990 uit collectiemateriaal en literatuur. Per soort is een pagina gereserveerd met een overzicht van het verspreidingsbeeld van voor 1950, van 1950 tot 1989 en van 1990 tot 1997 en een verspreidingsbeeld van Noordwest-Europa. Voor de talrijke soorten is een zogenaamd aantallenkaartje opgenomen. Dit geeft een beeld van de talrijkheid van de soort.

Door het uitstellen van de publicatie van de atlas ligt hier meteen een minpunt. Voor een atlas die uitkomt in 2002 houdt dit in dat de atlas meteen achterhaald is wat verspreidingsbeeld betreft. De gegevens zijn tenslotte al vijf jaar oud. In deze moderne tijd zou het toch mogelijk moeten zijn om een actueel beeld van de verspreiding van libellen te geven. Ook de twee nieuwe libellensoorten van 2003, de Gaffelwaterjuffer (*Coenagrion scitulum*) en de Purperlibel (*Trithemis annulata*), zult u in deze atlas dus niet terugvinden.

Bij de soortbeschrijvingen komen achtereenvolgens biotoop, levenswijze, areaal, verspreiding in Nederland, toekomst en herkenning en een engeltalige samenvatting aan de orde. De beschreven informatie is volledig en duidelijk beschreven. Jammer dat bij nogal wat soorten veel paginaruimte onbenut en maagdelijk wit blijft. Deze ruimte had men bijvoorbeeld kunnen gebruiken om het kaartmateriaal wat groter af te drukken, zeker in de figuur talrijkheid dient men goed op de kleine puntjes te letten.

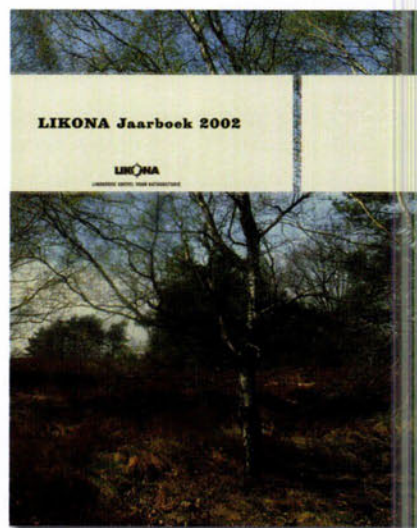
Al met al is het een boek wat bij de entomoloog niet kan en mag ontbreken. Toch moet het mij van het hart dat de prijs van € 74,50 nogal aan de hoge kant is. Men zal gedacht hebben dat de liefhebber graag bereid is om dit bedrag voor deze atlas neer te tellen. Gezien de (beperkte) oplage zou ik overigens niet te lang wachten met het aankopen van dit deel van de Fauna van Nederland. Nederlandse fauna 1 (Mollusken) is inmiddels al uitverkocht. Ondanks wat kleine onvolkomenheden en de prijs hoort hij gewoon op de boekenplank thuis; het is het nieuwe standaardwerk voor libellen!

Henk Heijligers

LIKONA JAARBOEK 2002

JAN STEVENS (EINDREDACTIE), 2001. LIKONA, Limburgse Koepel voor Natuurstudie, Het Groene Huis, Domein Bokrijk (België). 128 pagina's. ISSN 0778-8495. Prijs € 10,00 (exclusief verzendkosten). Het boek is te bestellen bij het Provinciaal Natuurcentrum, Het Groene Huis, Domein Bokrijk, BE-3600 Genk, tel. 0032-11265454.

De LIKONA-jaarboeken zijn eigenlijk geen echte boeken, maar de uitgaven hebben meer de opzet van een jaarlijks verschijnend tijdschrift. Maar daarom is een bespreking niet minder waardevol. In dit alweer twaalfde jaarboek wordt de lijn doorgetrokken die vanaf de oprichting van de Belgisch Limburgse Koepel voor Natuurstudie in 1990 is ingezet. In veel opzichten is LIKONA te

vergelijken met het Natuurhistorisch Genootschap. De organisatiestructuur is vrijwel identiek, ook bij LIKONA zijn veel studiegroepen aangesloten die elk hun eigen onderzoeksterrein hebben. In het Jaarboek zijn de jaarverslagen van die werkgroepen opgenomen, maar dat vormt nu niet direct het meest interessante deel van de uitgave.

De nadruk ligt op een negental grotere artikelen die veel informatie geven over de natuur in Belgisch Limburg. Door een gevarieerd aanbod van onderwerpen vindt iedere lezer wel iets van zijn gading. De geologie komt tot zijn recht in een artikel over ontsluitingen door holle wegen, de paleontologie in een bijdrage over de Mosasauriërs. Daarnaast zijn er dit jaar enkele artikelen over bijzondere dieren als het Gentiaanblauwtje en het Klein vliegend hert (verspreidingsartikelen), de Vroedmeesterpad (de stand van zaken na tien jaar onderzoek in Borgloon) en de Das (vooral het inwendige daarvan). Er wordt een historisch overzicht gegeven van de visstand in de provincie, de resultaten van een inventarisatie van ongewervelden op de Tiendeberg (ten zuiden van het Albertkanaal) worden besproken en er is aandacht voor akkervogels in de gemeente Riemst. Zeker voor de Nederlands Limburgse natuuronderzoeker allemaal zeer lezenswaardige bijdragen omdat het voorkomen van soorten tenslotte niet bij de grens ophoudt en beide provincies landschappelijk toch veel met elkaar gemeen hebben. Wat mij persoonlijk altijd zeer aanspreekt is het commentariseerde literatuuroverzicht. De meest belangrijke publicaties van het afgelopen jaar worden inhoudelijk kort aangeduid. De rubriek geeft een overvloed aan informatie over zeer uiteenlopende onderwerpen, waarbij de meer geïnteresseerde lezer direct toegang krijgt tot de auteurs en uitgevers die met naam en adres worden genoemd.

Het LIKONA Jaarboek 2002 is ook in mijn boekenkast het twaalfde in de reeks. Ik mag hopen dat er nog vele jaarboeken mogen volgen.

Ton Lenders